

Bireyler Neden Pornografik İçerik İzler? Pornografik İçerik İzlemenin Etkili Faktörleri ve Temel Motivasyonları

Why Do Individuals Watch Pornographic Content? Influential Factors and Key Motivations for Watching Pornographic Content

Harun İsmail İncekara¹, Servet Bayram¹, Enver Ulaş²

¹İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul

¹İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, pornografik içerik izleyen bireylerin neden pornografi izledikleri ve bu izleme davranışlarının altındaki motivasyonlarının neler olduğunun incelenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim deseni temelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sorunlu pornografik içerik izleyen 8 katılımcı (6 erkek ve 2 kadın) ile yarı yapılandırılmış görüşme ve amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışmada veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından Kişisel Bilgi Formu ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları çevrimiçi (Zoom) programı üzerinden video konferans yöntemiyle görüşülerek katılımcılara sorulmuş ve verilen cevaplar kayda alınmıştır. Bu kayıtlar içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Pornografik içerik izleyen bireylerin veri analizleri (1) izleme motivasyonları, (2) izleme sonuçları, (3) içeriklere bakış açısı, (4) içeriklerin etkileri, (5) bilgi birikimi ve (6) farklı arayışlar olarak isimlendirilen altı tema altında toplanmıştır. Çalışma sonuçları, merak ve bilgi arama, travmatik aile yaşamı, rol model ve sosyal beceri eksikliği, duygusal kaçınma, stres ve can sıkıntısı izleme motivasyonlarını oluşturduğu görülmüştür. Katılımcıların pornografik içerik izledikten sonra, suçluluk, utanç ve pişmanlık duygularını yoğun şekilde hissettiği, gündelik yaşamdaki iş, okul veya sosyal çevreye adaptasyonlarında başarısız olduklarını belirttiği görülmüştür. Çalışmanın sorunlu pornografik içerik izlemeye yönelik sunulacak psikolojik destek araştırmalarında hangi bilgilerin kullanılabilceği hususunda hem uzmanlara hem de ilgili bireylere katkı sunabileceği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Pornografi, pornografi bağımlılığı, cinsellik, motivasyon

ABSTRACT

The aim of this study is to examine why individuals who watch pornographic content watch pornography and to explore the motivations underlying their watching behavior. The research was conducted based on phenomenological design which is one of the qualitative research methods. The research was determined by having semi-structured interviews with 8 participants (6 males and 2 females) who engage in problematic consumption of pornographic content and by purposive sampling method. In the study, researchers used a Personal Information Form and a semi-structured interview form as data collection tools. Semi-structured interview questions were posed to participants through online video conferencing using the "Zoom" program, and the responses given by the participants were recorded. These recordings were analyzed using the content analysis method. The data analyses of individuals who watch pornographic content were grouped under six themes named (1) watching motivations, (2) watching outcomes, (3) perspectives on content, (4) effects of content, (5) knowledge and (6) different pursuits. The study results indicate that curiosity and information-seeking, traumatic family life, role models and lack of social skills, emotional avoidance, stress, and boredom constitute the motivations for watching pornographic content. The participants were observed to report experiencing intense feelings of guilt, shame, and regret after watching pornographic content, and to have difficulties with adaptation to the work, school, or social environment in daily life. The research is thought to contribute to both experts and individuals interested in the research on providing psychological support for problematic consumption of pornographic content in the matter of deciding on which information can be used.

Keywords: Pornography, pornography addiction, sexuality, motivation

Giriş

Günümüzde pornografik materyallerin endüstriyel bir üretim sektörü olarak özenle üretilip pazarlandığı, bunların yaygın kitlelerce tüketildiği ve bunlara bağlı oluşan bağımlılığın ciddi bir problem olduğu değerlendirilmektedir (Rahman ve ark. 2022, Hanseder ve Dantas 2023). Yapılan çalışmalarda bireylerin bu tür materyalleri tüketme motivasyonlarının neler olduğu incelenmektedir (Healy-Cullen ve ark. 2022, Jhe ve ark. 2023). Genel anlamda motivasyon, "arzu edilen amaçlara yönelik eylemi harekete geçirmeye ve yönlendirmeye" hizmet eden amaçlı ve hedefe yönelik davranış kaynakları olarak tanımlanmaktadır (Boies 2002). Araştırmalar, pornografik materyallerin tüketiminin arkasında yatan motivasyonların kapsayıcı tek bir motivasyon kaynağına değil birçok nedene bağlı olduğunu bildirmektedir (Paul ve Shim 2008). Bu nedenler arasında bireyin öz değerleri, inanç yapıları, cinsiyeti ve cinsel eğilimi gibi değişkenler bulunmaktadır (Brown ve ark. 2017). Örnek olarak bireye has olumlu cinsel motivasyonların, yüksek düzeyde cinsel tatmin, yakınlık hissi, cinsel istek ve cinsel faaliyetler sırasındaki olumlu duyguları oluşturduğu ve bu olumlu duyguların birbiri ile pozitif ilişkide olduğu belirtilmiştir (Impett ve ark. 2005, Muise ve ark. 2013, Tóth-Király ve ark. 2019). Olumsuz cinsel motivasyonların ise kaçınma davranışları gibi sonuçlar oluşturduğu ifade edilmiştir (Muise ve ark. 2018, Tóth-Király ve ark. 2019). Alan yazında pornografik materyalleri tüketme motivasyonlarının neler olduğu (Healy-Cullen ve ark. 2022, Jhe ve ark. 2023) incelenmekle birlikte bunların cinsel sonuçlara yönelik etkilerinin incelenmesi sınırlı kalmıştır (Brown ve ark. 2017).

Pornografi izleme nedenlerine ve motivasyonlarına yönelik yapılan bir çalışmada; Pornografi Tüketim Envanteri (Pornography Consumption Inventory -PCI) kullanılmış ve pornografi tüketiminin: (a) cinsel tatmin; (b) cinsel merak; (c) heyecan, fantezi, yenilik hissi; (d) duygusal kaçınma olmak üzere 4 ana motivasyonu barındırdığı bildirilmiştir (Reid ve ark. 2011). Daha önceki bir çalışmada ise Burns (2001) erkeklerin pornografi tüketiminde 6 temel motivasyonun etkili olduğunu bildirmiş ve bunların: cinsel yaşamı ilginç hale getirmek, cinsel gerilimi azaltmak, cinsel partneri tahrik etmek, cinsel heyecanı deneyimlemek, seks hakkında bilgi edinmek olduğunu belirtmişti. Bireylerin pornografi tüketim motivasyonlarının biliş, duygu ve sosyalleşme motivasyonlarıyla birlikte pornografik içerik izlemeyi ortaya çıkarttığı görülmektedir. Pornografik içerik izleyen veya bunları kullanan bireylerin, duygusal kaçınma, cinsel merak, heyecan arayışı ve cinsel zevk motivasyonları gibi çok çeşitli nedenlerden etkilendiği görülmektedir (Reid ve ark. 2011, Baltieri ve ark. 2016a ve Baltieri ark. 2016b). Bu bağlamda duygusal kaçınma motivasyonu, üzüntü, kaygı veya öfke gibi olumsuz duygulardan uzaklaşmak veya bu duyguları azaltmak için pornografiyi kullanmayı ifade etmektedir. Cinsel merak motivasyonu, pornografi izlemenin, cinsel olasılıklar veya faaliyetlerle ilgili öğrenme, bilgi arama veya var olan bilgiyi arttırmayla ilgili olduğu belirtilmektedir. Heyecan arama motivasyonu, pornografi kullanımıyla bir fantezi dünyasına kaçmayı veya yenilik ve heyecan aramayı ifade etmektedir. Son olarak, cinsel haz motivasyonu ise pornografi kullanımıyla cinsel uyarılmayı veya masturbasyon yapmayı artırmak için pornografi kullanımını işaret etmektedir (Reid ve ark. 2011). Bireyler cinsel amaçlı bir davranış olarak pornografik içerik tüketimini gerçekleştirmekte (Solano ve ark. 2018) ve bu eylemleri cinsel tutumları, inançları, tercihleri ve davranışlarıyla ilişkili olarak tanımlamaktadırlar (Attwood 2005, Kohut ve ark. 2017, Rissel ve ark. 2017).

Bireylerin pornografik içerik izleme motivasyonlarının arasında sosyal medyanın da etkili olduğu, bireylerin sosyal medyada takipçi sayısını arttırma amacıyla çok sayıda pornografik içerik oluşturduğu ve bunları sayfalarına yükledikleri (Raja Nur Faznie Aida 2020) görülmektedir. Özellikle COVID-19 Pandemi sürecinden bu yana pornografik içerik izleme oranlarında ciddi bir artış olduğu (Miller ve McBain 2022) ve bu artışı sağlayan ana faktörlerin can sıkıntısı ve yalnızlık olduğu (Donadelli ve Lalanne 2020) bireylerin cinsel bilgi arama ve uyarılma güdülerini karşılama amacıyla da pornografik içerik tükettikleri tespit edilmiştir (Zattoni ve ark. 2021). Pornografik materyallerin üretimi, tüketimi ve bağımlılık oluşturan olumsuz etkilerinin incelendiği çalışmaların (Paquette ve ark. 2022, Rahman ark. 2022) dışında bu patolojik problemin çözümüne veya düzeltilmesine yönelik, sorunlu kişilere bireysel katkı sağlayabilecek nitelikte çalışmalar da bulunmaktadır (Smaniotto ve ark. 2022, Grubbs ve ark. 2022, Antons ve ark. 2022, Hanseder ve Dantas 2023). Araştırmalar pornografi tüketiminin başta gençler olmak üzere birçok kişiyi olumsuz etkilediğini ve bu problemin çözümüne yönelik çalışmalar yapıldığını göstermektedir. Pornografinin olumsuz etkileri ile ilgili olarak, interneti cinsel aktivite amacıyla kullanan bireyler üzerinde yapılan nitel bir çalışmada, ilgili davranışlarının sonucu olarak bireylerde depresyon, sosyal izolasyon, kariyer kaybı, üretkenlikte azalma görülmüş; zarar görmüş sosyal ilişkiler ağı ile mali zorluklar yaşama gibi sorunların da etkili olduğu izlenmiştir (Schneider 2000). Pornografi izlemenin bazı bireyler için yıkıcı etkiler oluşturabileceği görülmektedir. Aynı şekilde internetin ortaya çıkışı ve yaygın kullanımıyla birlikte pornografik içeriklerin cinselliğin çeşitli yönleriyle nasıl bir ilişkide olduğunu inceleyen başka araştırmalar da bulunmaktadır (Peter ve Valkenburg 2006, Harkness ve ark. 2015, Grubbs ve Perry 2019). Tüm bu çalışmalarda en az üzerinde durulan konu, pornografik materyal tüketiminin motivasyonel nedenleridir.

Pornografik materyal tüketme motivasyonlarının nedenlerinin incelendiği çalışmalara (Paul ve Shim 2008, Bóthe ve ark. 2021, Esplin ve ark. 2021, Bóthe ve ark. 2022) bakıldığında bunların pornografinin birey üzerindeki olumsuz etkilerini açıkladığı ancak bireylerin niçin ısrarla bunları izlemeye devam ettiklerini tam olarak açıklayamadığı gözükmektedir. Bu araştırmada nitel bir bakış açısıyla bu davranışın altında yatan temel motivasyonlarının neler olduğunun incelenmesi yapılacaktır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, bireylerin neden pornografi izledikleri ve bu içeriklere yönelik temel motivasyonların neler olduğunu fenomenolojik veri bazlı incelenmesidir. Bu bağlamda alan yazın bilgileri doğrultusunda belirlenmiş olan “(1) Neden pornografi izliyorsunuz? Pornografi izlemenizi sağlayan motivasyonlarınız nelerdir? (2) Pornografi izledikten sonra kendinizde nasıl bir değişim gözlemliyorsunuz?, (3) Pornografi izleme ile ilgili görüşleriniz neler (ahlaki, dini, sosyal vb.) açıklayınız? (4) Pornografi izlemeniz cinsel yaşantınızı nasıl etkiliyor?, (5) Cinsellik ile ilgili sizi etkileyen hatırladığımız bir anınız var mı? Varsa nedir?, (6) Sizce pornografi izleme farklı cinsel arayışlara sebep olur mu? Nasıl?” sorular araştırma alt problemlerini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın problemleri pornografi kullanımına yönelik sunulacak psikolojik destek çalışmalarda hangi bilgileri ne şekilde kullanılabileceği hususunda da yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan olgu bilim (fenomenolojik) deseni ile gerçekleştirilmiştir. Olgu bilim deseninde, toplum içinde fark edilen ancak detaylı bir bilgiye sahip olunamayan olgular üzerinde çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2013). Araştırmanın amacı doğrultusunda bireylerin neden pornografik içerikler izledikleri ve bu izleme davranışlarının altında yatan motivasyonların neler olduğu hakkındaki görüşleri betimlenmiştir.

Örneklem

Katılımcılar, amaçlı örnekleme yolu ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme zengin ve derin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine bir biçimde çalışmasına olanak vermektedir (Şimşek ve Yıldırım 2000). Bu örnekleme yönteminde seçim için önemli olan ölçütler belirlenir. Belirlenen ölçütlere göre seçilen katılımcıların, araştırma evrenini tamamıyla temsil edilebileceği düşünülür (Tavşancıl ve Aslan 2001). Bu bağlamda pornografi bağımlılığı ile ilgili kendine yardım gruplarından biri olarak görülen “Türkiye NeverFap” grubuna (<https://neverfapturkiye.com>) sosyal medya (WhatsApp) üzerinden ulaşılmış, araştırmacının amacı ve konusu ile ilgili bilgiler verilmiştir. Yapılan duyurunun ardından 8 gönüllü katılımcı görüşmeye dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan bireyler ile ilgili olarak herhangi bir işleme ve dışlama kriteri bulunmamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama amacıyla kullanılmak üzere 6 Kişisel Bilgi Formu ve 6 sorudan oluşan bir görüşme formu geliştirilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme soruları hazırlanır iken, gerek soruların anlaşılır olması gerekse de çok boyutlu ve katılımcıyı yönlendirici olmaması ilkelerine dikkat edilmiştir (Taylor ve ark. 2015). Yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla pornografik içerik izleyen bireylerin çalışma konusuna ilişkin görüşlerinin ayrıntılı bir biçimde öğrenilmesi amaçlanmıştır. Formda yer alan tüm sorular konuyla ilgili alan yazından faydalanılarak hazırlanmış ve 3 sosyal bilimler alan uzmanı tarafından amaç, anlam ve kapsam boyutuyla değerlendirilmiştir. İfadelerin netliğinin incelenmesi amacıyla 18 Şubat 2023 tarihinde çevrim içi (Zoom Programı) aracılığıyla yaklaşık 30 dakika süren 3 kişilik bir pilot uygulama yapılmış ve pilot uygulamaya katılan katılımcılar araştırmanın katılımcı grubuna dahil edilmemiştir. Böylelikle iç geçerlilik (inanırlılık) sağlanmaya çalışılmıştır. Ham veriler incelenerek araştırma sonuçlarının nesnelligi için yapılan değerlendirmeler araştırmanın tutarlılığını arttırmıştır. Araştırmanın dış geçerlilik (aktarabilirlik) boyutu için çalışma sonuçları net bir şekilde betimlenerek, araştırmanın katılımcılarının ifadelerine doğrudan alıntılar yolu ile sunulmuştur. Görüşme soruları ile bireylerin pornografi izleme motivasyonları ve görüşleri, pornografinin cinsel yaşantılara etkisi, cinsel anılar ve farklı cinsel arayışların belirlenmesine odaklanılmıştır. Sorulara örnek oluşturabilmesi amacıyla bireylerin pornografik içerik izleme davranışlarına yönelik; “Pornografik içerik izlemenizin altında yatan sebeplerin neler olduğunu düşünüyorsunuz?”, “Sizce pornografik içeriklerin birey üzerindeki etkileri nelerdir?”, “Pornografik içerikler kişinin cinsel yaşantısını nasıl etkilemekte midir?” soruları yöneltilmiştir.

İşlem

Araştırmanın yürütülebilmesi için ilk olarak İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar

Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (13.02.2023 tarihli 2023/26). Verilerin toplanması amacıyla NeverFap (sorunlu pornografik içerik izlediklerini ifade eden bireylerin oluşturduğu) kendine yardım grubuna üye gönüllü 8 katılımcıdan öncelikle gönüllü onam formu alınmış, randevular oluşturulmuş ve görüşmeler 20-25 Şubat 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sorumlu yazar tarafından gerçekleştirilmiştir. Pornografik içerik izleyen bireyler ile yapılan görüşmelerde soruların yansız ve yönlendirici olmayan bir şekilde yöneltilmesine dikkat edilmiştir. Katılımcılara çalışmanın amacı ve konusu hakkında bilgi verilmiş, gerçek isimlerinin kullanılmayacağı ve verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı belirtilmiştir. Katılımcıların izinleri alınarak görüşmeler görüntüler kapatılarak yalnızca ses kaydına alınmıştır. Her bir katılımcı ile yaklaşık 35-40 dakika süren yarı yapılandırılmış çevrim içi (Zoom Programı) görüşme şeklinde toplanmıştır. Görüşmeler toplamda 292 dakika sürmüştür ve görüşmelerin amacı dışına çıkılmamasına özen gösterilmiştir. Ses kaydından elde edilen verilerin dökümünden 64 sayfa veri elde edilmiş ve Microsoft Word programı aracılığıyla veriler analiz için uygun hale getirilmiştir.

Araştırma süreci, araştırmacıların kişisel yargıları doğrultusunda kesinlikle yönlendirilmemiştir. Tüm katılımcılara araştırmanın amacı ve içeriğine yönelik bilgi verilmiş ve bireylerin araştırmaya kendi istekleri doğrultusunda katılmalarına dair yazılım onam formu alınmıştır. Ayrıca katılımcılara istedikleri zaman görüşmeyi sonlandırabilecekleri, elde edilecek olan verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı belirtilmiştir. Katılımcılara "K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8" şeklinde rumuzlar verilmiştir.

İstatistiksel Analiz

Bireylerin pornografik içerik izleme motivasyonlarının incelenmesi analizinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizlerinde amaç, birbirine benzeyen verileri belli kavramlar ile temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucuların anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek 2013). İlk olarak araştırmadan elde edilen veriler incelenerek katılımcıların görüşlerinin altına araştırmanın başında belirlenen (araştırma soruları) ilişkili olduğuna yönelik olarak birtakım notlar alınmıştır. Daha sonra bu notlar, araştırmanın her bir farklı amacı için ayrı bir şekilde yazılmış ve benzerliklerine göre kodlanmıştır. Kodlama işlemi, temaların bulunması, verilerin tema ve kodlara göre düzenlenmesi ve sonuçların yorumlanması şeklinde yürütülmüş, konu ile ilgili olmayan ifadeler ayıklanmış ve nitel araştırmaların özgünlüğü dikkate alınarak esnek bir yaklaşım sergilenmeye çalışılmıştır. Temaların anlamlı bir bütünlük oluşturması ve elde edilen verileri açıklama özelliğine sahip olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmadan elde edilen tema ve kod listesi tablo 2.'de verilmiştir. Ayrıca katılımcıların konu hakkındaki ifadelerini yansız olarak ortaya koyma amacıyla cevaplardan doğrudan alıntılar yapılmıştır. Doğrudan alıntılar ile ilgili olarak çarpıcı (farklı görüş), açıklayıcı (temaya uygunluk), çeşitlik ölçütleri dikkate alınmıştır (Ünver ve ark. 2010).

Araştırmada elde edilen verilerin ayrıntılı bir biçimde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklanması nitel bir çalışmada geçerliliğin önemli ölçütleri arasında olduğu belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2013). Bu çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlama amacıyla iki işlem gerçekleştirilmiştir. Öncelikle, geçerliği sağlama amacıyla veri analiz süreci detaylı bir biçimde açıklanmış, elde edilen veriler, bulgularda, nicel ve nitel olarak bir arada sunulmuştur. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmada elde edilen sonuçları teyit etmek amacıyla 2 uzman görüşüne sunulmuş ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (Güvenirlilik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması sonucu %90'tır. Miles ve Huberman'a (1994) göre nitel araştırmalarda %90 ve üzeri araştırmacı ve uzman görüşü birliği sağlanıyorsa, çalışma güvenilir kabul edilmektedir. Bu durumda, bu çalışmanın güvenilir olduğu söylenebilir. Ayrıca çalışmada inanırılık düzeyini belirleme amacıyla katılımcıların araştırma sorularına verdikleri cevapları doğrudan alıntı yaparak bulgular kısmında yer verilmiştir. Çalışmanın aktarabilirlik boyutu için ise, katılımcıların seçimi ve özellikleri, verilerin toplanma ve analizi aşamaları açık bir şekilde sunulmuştur. Katılımcıların kişisel özellikleri tablolatırılmış, araştırma sorularına verilen yanıtlar da doğrudan alıntılar vasıtasıyla verilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan bireylerin, cinsiyet, yaş, meslek, birlikte yaşanan, ilk pornografi izleme yaşı ve süreçteki eylemsiz gün sayısı (NeverFap üyeliği ile bağımlılık tedavisine yönelik pornografik içerik izlememe ve mastürbasyon yapmama gün sayısı) gibi kişisel özellikleri yansıtan sonuçlar Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1' de de görüldüğü üzere katılımcılar 6 erkek ve 3 kadından oluşmakta olup yaşları 18-28 yaş arasında değişmektedir. Katılımcıların çoğu üniversite öğrencisi (5 kişi) olmakla birlikte diğ hekim, öğretmen, serbest meslek ve moda sektörü çalışanı birer kişi bulunmaktadır. Katılımcılardan 5'i ev arkadaşı ile yaşarken üç tanesi

ise ailesiyle birlikte yaşadığını bildirmiştir. Tablo 1’ de görüldüğü üzere ilk defa pornografi izleme yaşları 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 15 şeklinde sıralanmaktadır. Tanımlanan süreçteki eylemsiz gün sayıları ise 3-5 günden başlayarak 95 güne kadar uzanabilmekte ve bir kişide 1 yıl olarak ifade edilmektedir.

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Meslek	Birlikte Yaşama	İlk İzleme	Süreçteki Gün
K1	Erkek	18	Öğrenci	Aile	8	54 gün
K2	Erkek	21	Öğrenci	Arkadaş	10	90 gün
K3	Erkek	26	Öğretmen	Arkadaş	9	1 yıl
K4	Kadın	18	Öğrenci	Arkadaş	13	54 gün
K5	Kadın	19	Öğrenci	Aile	12	95 gün
K6	Erkek	28	Serbest M.	Aile	11	3 gün
K7	Erkek	25	Diş Hekim	Arkadaş	12	50 gün
K8	Kadın	25	Moda Sek.	Arkadaş	15	20

Pornografik içerik izleyen bireylerin veri analizleri (1) pornografiye yönelik motivasyonlar, (2) pornografik içerik izlemenin sonuçları, (3) pornografik içeriklere yönelik bakış açıları, (4) pornografik içeriklerin etkileri, (5) cinsel bilgi birikimi ve (6) cinsel arayışlar olarak isimlendirilen altı tema başlığı altında toplanmıştır. Her bir başlık ve altındaki kodlar aşağıda Tablo 2’de gösterilmektedir. Çalışma bulgularının sunumu her bir tema ve temaların da altındaki kodların sıra ile açıklanması aracılığıyla yapılmıştır. Sonuçların ayrıntılı bir biçimde betimlenmesi için katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntılar ile belirtilmiştir.

Temalar	Kodlar	Katılımcılar	f
İzleme Motivasyonları	Merak ve Bilgi Arama	K2	1
	Travmatik Aile Yaşamı	K3	1
	Rol model-sosyal beceri eksikliği	K6	1
	Duygusal Kaçınma, Stres ve Can Sıkıntısı	K1, K4, K5, K7, K8	5
İzleme Sonuçları	Baskılanmış Dürtüler	K1	1
	Suçluluk ve Sorgulama	K1, K3, K4	3
	Psikolojik Çökkünlük	K4, K7, K8	3
	Odaklanma Sorunu	K4, K5, K6	3
İçeriklere Bakış Açısı	Toplumsal-Kültürel-Dini Baskı	K1, K2	2
	Pornografi Endüstrisi	K4, K5, K8	3
	Ahlaki Sosyal Soyutlanma	K3, K6, K7	3
İçeriklerin Etkileri	Cinsel Performans Kaygısı	K1, K6, K4, K5	4
	Olumsuz Cinsel Benlik Şeması	K3, K7	2
	Cinsel Tatminsizlik	K2, K8	2
Bilgi Birikimi	Cinsel Bilgi Birikimi ve Deneyim Eksikliği	K1, K2, K4, K5, K6, K7	6
	Travmatik Geçmiş Deneyim	K3	1
	Ekonomik Kazanç	K8	1
Farklı Arayışlar	Cinsel doyumsuzluk	K1, K2, K3, K7	4
	Heyecan Arama	K4, K5, K6, K8	4

Araştırmanın alt problemleri olarak ifade edilen 6 tema, bunlarla ilgili kodlar ve bunların hangi katılımcılarda (K) görülmesine bağlı oluşan katılımcı sıklık-tekrar sayıları (f) yukarıdaki Tablo 2’de sunulmuştur. Görüldüğü üzere izleme motivasyonlarının temelinde merak ve bilgi arama, travmatik aile yaşamı, rol model ve sosyal beceri eksikliği, duygusal kaçınma, stres ve can sıkıntısı; izleme sonuçları olarak baskılanmış dürtüler, suçluluk ve sorgulama, psikolojik çökkünlük, odaklanma sorunları; içeriklere bakış açısı olarak toplumsal-kültürel-dini baskı hissi, pornografi endüstrisi ve ahlaki-sosyal soyutlanma; içerik etkileri olarak cinsel performans kaygısı, olumsuz cinsel benlik şeması ve cinsel tatminsizlik; bilgi birikimi teması olarak bilgi, cinsel bilgi birikim ve deneyim eksikliği, travmatik geçmiş deneyim ve farklı arayışlar teması olarak da cinsel doyumsuzluk ve heyecan arama sayılmaktadır. Çalışmada belirtilen 6 temaya ve bunlarla ilgili kodlara yönelik katılımcı örnek ifadeleri ilgili başlıklar altında özetlenmiştir:

1. Pornografi İzlemeye Yönelik Motivasyonlar

Bu temada, katılımcıların pornografik içerik izleme motivasyonlarının temelinde merak ve bilgi arama, travmatik aile yaşamı, rol model ve sosyal beceri eksikliği ve duygusal kaçınma, stres ve can sıkıntısı olduğu gözükmektedir. Katılımcıların pornografik içerikler izlemeye yönelik motivasyonları şu örnek ifadelerinde görülmektedir:

“Yani başlangıçta merakla başlamıştım. Haz veren bir şey olduğu için bir kere özellikle o yaşlarda, alışkanlık ediniyorsun, sık sık yapmaya başlıyorsun. Ne zaman kendini kötü hissetsen, ne zaman stresli hissetsen oraya rahatlamaya gidiyorsun. Ben bir şey yapmıyorsam da boşlukta hissediyorsan da onunla kendini eğlendiriyorsun” (K2-merak ve bilgi arama)

“Ben hayatımda ne zaman bir travmatik etki yaratan bir olay yaşadığıysam, sonuç olarak hep bu travmatik yaşantıların sonucunda izlediğimi fark ettim. 14 yaşında babamı kaybettim ve sonra pornografi izleme davranışım daha da sıklaştı. Kendimi kötü hissettim porno izledim, porno izledim kendimi kötü hissettim. Tamamen bir kısır döngü” (K3-travmatik aile yaşamı)

“... Bende farklı olarak, mesala ben yatılı kaldım okuldayken, 8. Sınıfta abilerimiz şöyle izledim böyle izledim onu yaptım bunu yaptım deyince sonra bizde internet kafeye gittik arkadaşlarla izledik sonra bir baktım artık tek başıma gidip izliyorum, liseye geçtim lisede pek fazla arkadaş çevresine girmiyordum,..... Tek kalınca da fazla izlemeye başladım saatler geçiyordu hiç anlamıyordum ,,,, Üniversiteye geçtim sonra yok yine devam ediyorum izlemeye bunun biteceği yok yani. Gidersin farklı bir ortama girersin farklı şeyler yaparsın falan ama yok yani kurtulamıyorsun..... her yerde yapıyorum....bunun arkadaş ortamı ile de alakası yok aslında sosyalleşeyim kurtulursun diyemiyorsun” (K6- rol model ve sosyal beceri eksikliği).

“....Benim geçmişten bu yana aslında hep ruh halimin olumsuz dönemlerinde izlediğimi hatırlıyorum yani şuan öyle ama geçmişte de öyleydi diye hatırlıyorum. Ne zaman bir olumsuz duygu durumu yaşasam kendimi pornografi izlerken buluyordum. Erkek arkadaşım la tartışıyorum veya hayatımda bir şeyler ters gidiyor hemen pornografi açıp rahatlıyorum, pornografi beni çok rahatlatıyor o olumsuz duygu durumunu alıp götürüyor” (K8-duygusal kaçınma, stres ve can sıkıntısı)

2. Pornografik İçerik İzlemenin Sonuçları

Pornografik içerik izlemenin sonuçları teması incelendiğinde, katılımcıların baskılanmış dürtüler, suçluluk ve sorgulama, psikolojik çökkünlük ve odaklanma sorunları şeklinde yanıtlar verdiği görülmektedir. Bireylerin pornografik içerik izledikten sonra gerek duygusal problemler gerekse de gündelik yaşamlarındaki sorumlulukları yerine getirmede başarısızlık yaşadıklarını aşağıdaki örneklerde ifade etmektedirler:

“Açıkçası tamamen pişmanlık oluyordu. Bir de şöyle bir şey de vardı kötü olduğumu bile bile yapıyordum. Ortaokulu imam hatipte okudum. Yanlış bir şey olduğunu bilerek olduğu için daha fazla haz veriyordu ama tabii pişmanlık oluşuyordu” (K1-baskılanmış dürtüler)

“Uyuşuk ve anda kalma kapasitesi, algılama kapasitesi neredeyse sıfır olmuş biri gibi hissediyorum. Sadece dürtülerine göre yaşayan ve hayat anlamını, kendi değerlerini kaybetmiş kaybolmuş ve boşlukta süzülen biri gibi değişimler gözlemliyorum. Sabır seviyemde aşırı düşüş, hayattan ve iletişimlerden zevk almama ve boş bir çaba olduğu fikri, herkesten uzak kalma hissi, kimseyle göz göze gelmemem gerektiği durumu ve sanki alt insan olduğum gibi his değişimleri yaşıyorum” (K7-psikolojik çökkünlük).

“Ertesi gün mesela yorgunluk mental yorgunluk değil de aslında mental yorgunlukta oluyor fiziksel yorgunlukta oluyor. Odaklanma güçlüğü de yaşıyordum. Derse oturamıyorum mesela otursam bile odaklanma sorunu yaşıyorum. Ben normalde 2-3 saat ders çalışan biriyim ama yarım saat dahi oturamıyordum. Bir de son zamanlarda sen içerik üretiyorsun, yapacak mısın yani bu iğrençlikleri falan diyordum...” (K4-odaklanma güçlüğü).

3. Pornografik İçeriklere Yönelik Bakış Açısı

Bu temada katılımcıların pornografik içeriklere yönelik bakış açılarıyla ilgili olarak, toplumsal, kültürel ve dini baskı, pornografi endüstrisi, ahlaki ve sosyal soyutlanma olarak ifade edilmiştir. Bireylerin pornografik içeriklere yönelik bastırılmış duygularının izleme davranışında etkin bir rol üstlendiği, pornografi endüstrisinin cezbedici içerikleri ve sosyal içe çekilme gibi nedenlerin de etkili olduğunu aşağıdaki ifadelerde belirtmektedirler:

“Açıkçası dini boyutuna daha çok takılıyordum eskiden. Ama zaman geçtikçe aslında dini boyutunun benim için hiçbir önemi kalmadı. Daha sonra kendimi sorgulaya sorgulaya bunun yanlış bir şey olduğunu düşünmeye başladım. Neden yanlış bir şey? Hani benim atalarım böyle bir şeyi yaşayamıyorlardı, ben böyle bir nesilden gelmedim. İnsanın doğasına aykırı bir şey. Öyle öyle yanlış bir şey olduğunu düşündüm” (K1-toplumsal, kültürel ve dini baskı).

“...önce işin sadece dini boyutunu düşünüyordum kendi dinimce kendimi günahkar olarak nitelendiriyordum. Allah'ın beni sevmediğini ve onun kat'ına çıkamayacağımı düşünüyordum. sektörün çok iğrenç bir sektör olduğunu görmeye başladım yani bu sektör kadınları kullanıp onları bir obje haline getiriyor ve bu sosyal yönden de ahlaki yönden de çok büyük zararları oluyor. Kişi toplumdan soyutluyor ve sosyal hayattan da tamamen uzaklaştırıyor. Kişinin kendine olan özsaygısını ve özgüvenini düşürüyor. Aslında çok da zekice tasarlanmış bir sistem. Sürekli o içeriklerin farklılaşması kişiyi daha fazla bağımlı hale getiriyor ve onlar daha fazla kazanıyor ama biz kaybediyoruz. Ahlaki yönden de sosyal yönden de çok zararlı ve kötü bir sektör...” (K5-pornografi endüstrisi).

“yıllardır bunun yanlış bir şey olduğunu bilerek yaptım hani hem dini hem ahlaki hem insani yani sonuçta hayatımızı etkilemediği alan yoktur ne aile ne dini ne de başka bir şey ve istekte olmuyor. Kısaca hem dini hem ahlaki soyutlanmış hissettim yıllarca” (K3-ahlaki-sosyal soyutlanma).

4. Pornografik İçeriklerin Etkileri

Bireylerin pornografik içeriklerin etkisi altında kalarak cinsel performans kaygısı yaşayıp olumsuz cinsel benlik şemasına sahip olduklarını ve bu durumunda cinsel yaşantılarını olumsuz yönde etkilediklerini aşağıdaki örnekler ifade etmektedirler:

“Biz izlerken dahi orada bir senaryo gerçekleştiğini biliyoruz aslında adam 1.5 saatlik film çekmiş yani o imkansız bir şey. O kadar zaman hiçbir erkek böyle bir performans gösteremez. Kendi partnerim içinde sonuçta bizim coğrafyanın insanı yani kadını, o kadına karşı böyle bir şey yapamam yaparsam o ilişki biter yani kadına o şekilde yaklaşım öyle davranamazsın yani bunlar başka şeyler bu imkansız direkt boşanma sebebi yani. Bu yüzden ilişki de belirli bir saygı, sevgi, nezaket içinde yürütülmesi gerektiğini düşünüyorum” (K6-cinsel performans kaygısı).

“Bağımlılık benim cinsel fonksiyonlarımı tamamen elimden aldı diyebilirim açıkçası. Cinsel hayatımı tamamen bitirdi ve cinsel yaşantımda hiçbir zaman başarılı olamadım. Şuan da da hala aynı durumda olduğumu düşünüyorum çünkü tamamen kurtulamadım. Evlilikten de korkmamı sağlayan şey bu yani evlensem bile sağlıklı bir cinsel yaşantım olacağını düşünmüyorum açıkçası” (K3-olumsuz cinsel benlik şeması).

“Açık konuşmak gerekirse ergenlik döneminde cinsel hayatımı daha renkli hale getiriyordu hani daha tatminkar oluyordum sonuçta farklı şeyler izliyorsunuz farklı cinsel senaryolar vb. hani bunu uyguladıkça daha renkli oluyordu ama yetişkinliğe geçtiğimde bu böyle olmadı, daha önce daha basit şeylerden tatmin oluyor iken izlediğim şeylerin etkisiyle tatmin duygumda inanılmaz azalma oldu” (K8-cinsel tatminsizlik)

5. Bilgi Birikimi

Katılımcıların, pornografinin bilgi birikimi veya deneyimleri ile ilişkisinin olduğu ve bu durumun bazı bireyler üzerinde travmatik yaşantılara neden olabileceği aşağıdaki örneklerde ifade etmektedirler:

“Cinsellikle ilgili geçmişte yaşadığım 4-5 farklı anım var hatta bunlar travma etkisi yaratacak düzeyde. Şöyle hayatımda olan birisiyle bir ilişki yaşamıştım, benim için çok değerliydi. Sonuçta biz bunun bağımlısı olduğumuz için aklınız sürekli o taraflara gidiyor, ilişki esnasında bile pornografiyi düşünüyorsunuz. Bir keresinde ilişki biter bitmez eve gitmek istemiştik masturbasyon yapmak istemiştik bu yüzden dolayı ilişkim bitti partnerim de hemen kesinlikle benden başka biri var hayatında gibisinden şeyler söyledi. Ama tabii bunun pornografi ve masturbasyondan kaynaklandığını söyleyemedim” (K3-travmatik geçmiş deneyim)

6. Farklı Arayışlar

Katılımcıların, pornografi izlemenin farklı arayışlara neden olabileceği ve bu durumun sonucunda kişinin doyum ve heyecan için farklı fantastik davranışlarına yönelebileceklerini aşağıdaki örnekler belirtmektedirler:

“...Porno sektörü büyük bir sektör... Netflixin yıllık kazancını 1 ayda kazanıyor, tarayıcı aramalarında birinci sırada porno yer alıyor..... bu sektör bir şekilde..... memeli canlıların beyin dopamin sistemleri eşik değeri ile çalışıyor. Örneğin kişi normal seviye bir porno tüketicisiyken belirli bir süre sonra aşırı sıkıcı bir hal alacaktır çünkü beyin dopamin eşik değeri yükselmiştir ve normal seviye pornolar artık yeteri kadar uyarım sağlayamaz ve ayrıca beyin yine kendisini bu kadar ani dopamin salgılanımına karşı korumak adına dopamin algılayan reseptörlerini kapatacaktır. Dolayısıyla hem dopamin algılaması azalacak hem de eşik değeri yükselecektir. Kişi bu sebeplerle daha fazla uyarım yapan farklı kategorilere kayacaktır, istemese de hardcore içerikler izleyecektir, istemese de homoseksüel içeriklere kayacaktır, en kötülerinden biri çocuk pornosuna

kayacaktır. İşte bu sebeple kesinlikle pornografi izlemek anormal cinsel arzular yaşamasını etkiler diye düşünüyorum. Hele bir de ergenliğinde daha beyin gelişiminin beden gelişiminin en yoğun olduğu evrede kişi homoseksüel içeriklere o kadar çok maruz kalır ki dopamin salgılanımı açısından farklı içeriklere geçme ihtiyacından, aslında heteroseksüel olsa bile yöneliminin değişeceğini düşünüyorum.....içeriklerde rol yapan oyuncuların zevk aldığı düşünün izleyici ne yazık ki bunu denemek isteyecektir. Bence pornografi yoğun cinsel fantezi ve anormal arzular yaşamasını etkileyecektir” (K7-cinsel doyumsuzluk).

“... hani cinsel yaşam olarak konuşacak olursak insan belirli bir noktadan sonra tatmin olmamaya başlayabilir partnerinden, bunun farklı bir yerlere gitmesini isteyebilir veya farklı bir fantezi arayışı içerisinde de girebilir” (K4-heyecan arama).

“Aslında bunu pek bahsetmiyor istemiyordum ama.. Ekonomik olarak zor zamanlardan geçtiğim bir dönemdi üniversitenin ilk yılları, birkaç içerik üreticisi var bunlarla ilgili orada işte birtakım şeyler paylaşıyor karşılığında belli bir miktar para alıyorsunuz, bir dönem böyle bir işe kalkışmıştım yani cinsellikle ilgili anı deyince aklıma bu kısa süreli macera geliyor” (K8-ekonomik kaygı)

Tartışma

Bu araştırma, pornografik içerik izleyen bireylerin bu davranışlarının temel motivasyonlarını incelemiş ve çeşitli sonuçlara ulaşmıştır. Katılımcıların pornografiyi izlemesinin arkasındaki nedenler, merak ve bilgi arayışı, travmatik aile geçmişi, rol model eksikliği, sosyal beceri eksikliği, duygusal kaçınma, stres ve can sıkıntısı gibi faktörlerle ilişkilendirilmiştir. Ayrıca, izledikten sonra suçluluk, utanç, pişmanlık ve psikolojik çökkünlük hissetme eğilimleri belirtilmiş ve bireylerin pornografi izlemenin toplumsal, kültürel ve dini baskılarla ilişkilendirildiği görülmüştür.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, pornografik içerik izleyen bireylerin bunları izleme motivasyonlarının başlıca nedenleri olarak “merak ve bilgi arama, travmatik aile yaşamı, rol model ve sosyal beceri eksikliği ve duygusal kaçınma, stres ve can sıkıntısı” olarak ifade edilmiştir. Bir başka deyişle, bireylerin gündelik yaşamda karşılarına çıkan zorluklarla baş etme stratejisi olarak pornografi izledikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca geçmiş dönemlerde travmatik etki yaratan olaylardan kaçınma ve içe dönük kişilik özelliğine sahip olmanın da izleme davranışında etkili olduğu görülmüştür. Aynı şekilde, alan yazın incelendiğinde de benzer sonuçların olduğu görülmektedir. Pornografi izleme ve depresyon, duygusal kaçınma (Baltieri ve ark. 2014), pornografik içerik izleme davranışı arttıkça da yaşam kalitesinin düştüğü görülmüştür (Ley ve ark. 2014). Yapılan diğer çalışmalarda ise, pornografi kullanım motivasyonlarının çeşitli cinsel davranışları belirlemede kilit bir rolü olduğunu (Grubbs ve ark. 2019, Tóth-Király ve ark. 2019), pornografik içerik izleyen bireylerin, duygusal kaçınma, heyecan arama ve cinsel zevk motivasyonlarının hiperseksüelite düzeyleriyle pozitif ilişki, başa çıkma ile ilgili motivasyonlar (sıkıntıdan kaçınma, duygusal kaçınma ve stres azaltma) sorunlu pornografi kullanım düzeyi ile en güçlü pozitif ilişkilere sahipken, cinsel merak ve kendini keşfetme motivasyonları ile arasında herhangi bir ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır (Reid ve ark. 2011).

Bu çalışmada pornografinin izleme sonuçları ile ilgili olarak “baskılanmış dürtüler, suçluluk ve sorgulama, psikolojik çökkünlük ve odaklanma sorunları” ifade edilmiştir. Katılımcıların pornografik içerik izledikten sonra, suçluluk, utanç ve pişmanlık duygularını yoğun şekilde hissettiği, gündelik yaşamda iş, okul veya sosyal çevreye adaptasyonlarında başarısız olduklarını ifade etmişlerdir. Öte yandan, bireyin içinde bulunduğu toplumsal ve kültürel normlardan dolayı cinsel dürtülerini baskılamaya çalıştıkları ve bunun sonucunda istenmedik davranışlarda buldukları görülmüştür. Konu ile ilgili alan yazına bakıldığında bu araştırma sonuçlarına benzer sonuçlar olduğu görülmektedir. Pornografik içerik izlemenin "zorlayıcı, bağımlılık yapıcı, dürtüsel ve kontrol edilmesi güç bir davranış olduğu" (Bancroft ve Vukadinovic 2004), “anksiyete, utanç, suçluluk, potansiyel yasal sorunlar, yalnızlık, kendini suçlama ve davranışlar ile kişisel değerler veya inançların uyumsuzluğundan kaynaklanan sorunlarla ilişkili olduğu” (McBride ve ark. 2008) görülmüştür. Farklı bir araştırma sonucuna göre ise, toplumda pornografik içerik izlemenin, batı toplumlarında erkeklerin pornografi tüketiminin kadınlara kıyasla sosyal olarak daha fazla kabul gördüğü ve bu durumun toplumsal ve kültürel bağlamın sonucu olarak baskılanmış dürtüler ile ilişkili olduğu görülmüştür (Gagnon ve Simon 2005).

Çalışmada, katılımcıların pornografik içeriklere yönelik bakış açısı incelenmiştir. Katılımcıların pornografik içeriklere yönelik “toplumsal, kültürel ve dini baskı, pornografi endüstrisi, ahlaki-sosyal soyutlanma olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların toplumsal, kültürel ve dini mekanizmaların pornografiye yönelik olumsuz bakış açıları, kendilerini baskı altında hissetmelerine neden olmuştur. Pornografi endüstrisinin internet alanları içerisinde büyük bir güce sahip olduğu ve izleyicilerin cinsel dürtülerini sınırsız bir yapıya büründürmesine neden olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca pornografinin suçluluk ve utanç duygularını arttırdığı ve bunun sonucunda

bireylerin toplumsal yaşamdan izole bir yaşam sürdürdükleri ortaya çıkmıştır. Alan yazında kadınların pornografiye yönelik bakış açıları, sosyal olarak uygun ortam ve kişi ile izlendiğinde kabul gördüğü (Gagnon ve Simon 2005), pornografiye yönelik kültürel senaryoların utanç verici, dini ve ahlaki açıdan sakıncalı olduğu fakat buna rağmen sosyal olarak kabul edilebilir olarak görüldüğü sonucu ortaya çıkmıştır (Grubbs ve ark. 2019). Pornografik içeriklerin erkekleri ne derecede etkilediğini inceleyen bir çalışmada; katılımcıların pornografik içeriklerdeki erkek aktörlerin cinsel performanslarından etkilendikleri ve kendi cinsel performanslarını sorgular hale geldikleri görülmüştür (Tyden ve Rogala 2004, Häggström-Nordin ve ark. 2005,).

Bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre, pornografik içeriklerin birey üzerindeki etkileri, “cinsel performans kaygısı, olumsuz cinsel benlik şeması ve cinsel tatminsizlik” olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların gerçekçi olmayan pornografik senaryolarının etkisi altında kalarak kendilerine yönelik olumsuz cinsel benlik şeması geliştirdikleri görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar alan yazında yapılan bazı çalışmalarla tutarlı olduğu görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde, benzer araştırma sonuçlarına rastlanmaktadır. Lambert ve Negash (2017) araştırmasında; pornografik içerik izleyen erkeklerin cinsel tatmin düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Başka bir çalışmada ise, Sun ve ark., (2016) katılımcıların yarısının pornografik içeriklerin cinsel tatmin düzeylerini yükselttiği ancak diğer yarısının ise cinsel işlev bozukluğuna neden olduğunu ortaya koymaktadır. Pornografik senaryoların özellikle genç yetişkinler için fiziksel ideal ve cinsel performanslarla ilgili bir referans çerçevesi oluşturduğu, bu senaryolarda kadın ve erkeklerin eşit olmayan bir şekilde resmedildiği, zayıf ve silikonlu göğüze sahip kadınların daha etkileyici oldukları ortaya çıkmıştır (Grubbs ve ark. 2019). Ayrıca, internet pornografisi izleyen bireylerin heyecanlı, cinsel tatmin düzeyi yüksek (Young 2008), pornografi kullanım sıklığının cinsel memnuniyet düzeyleriyle zayıf ve orta düzeyde olumsuz ilişkilere sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Yucel ve Gassanov 2010, Brown ve ark. 2017, Willoughby ve Leonhardt 2020).

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; bilgi birikim ile ilgili olarak “cinsel bilgi birikimi ve deneyim eksikliği, travmatik geçmiş deneyim ve ekonomik kazanç sonuçlarının önemli olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun henüz cinsel deneyim yaşamadığı görülmüştür. Bir katılımcının geçmişteki bir cinsel yaşantısını anımsamak istemediği ve bir katılımcının da pornografik içeriklerin travmatik cinsel deneyim yaşamasına neden olduğunu açıklamıştır. Ayrıca bir katılımcının ise geçmişte ekonomik zorluklar yaşadığı dönemde, cinsel içeriklerini satın para aldığını ifade etmektedir. Bireylerin izledikleri pornografik içeriklerin etkisiyle cinsel yaşamlarına yönelik olumsuz bakış açılarına sahip olduğu ve bazı bireylerinde bunun sonucu olarak travmatik cinsel deneyimler yaşadıkları düşünülmektedir. Bu bağlamda pornografinin bireyin sadece o’ anki psikolojik iyilik halini değil geçmiş ve geleceğe yönelik olumsuz yaşantılar yaşamasına da neden olabilmektedir. Alan yazında, bu araştırma sonuçları ile tutarlı sonuçlar olduğu görülmektedir. Bireylerin, kendi pornografik içerikli video ve resimlerini çektiğini bunları da sosyal medyada takipçi ve ekonomik kazanç amacıyla paylaştıkları görülmüştür (Raja Nur Faznie Aida 2020).

Araştırmanın sonuçları incelendiğinde pornografik içerik izleyen bireylerin farklı arayışlar teması ile ilgili görüşleri, “cinsel doyumsuzluk, heyecan arama” olduğu görülmüştür. Bireylerin pornografi izlerken, heyecanlı, sınırsız, çekici ve cinsel arzularını daha yoğun yaşadıkları ifade edilmektedir. Alan yazın incelendiğinde, bu çalışmanın sonuçlarına benzer araştırmalarının olduğu görülmektedir. Black ve arkadaşları (1997) katılımcıların pornografiye neden izledikleri ile ilgili olarak, %58’i kendilerini diğer endişelerinden uzaklaştırdığı, %42’si günlük kaygılarının azaldığını ve rahatlama sağladığını, %22’si kendilerini geçici olarak daha iyi hissettirdiğini; %14’ü kendilerini önemli birisi gibi hissettirdiğini, %11’i kendilerine geçici bir güç sağladığını ve %8’i heyecan arama nedeniyle izlediklerini bildirmiştir. Görsel cinsel uyarıların yüksek kullanımı, heyecan arayışı, duygusal bozukluk, yalnızlık, dürtüsellik ve zorlayıcı davranışlarla ilişkili olduğu görülmüştür (Ley ve ark. 2014).

Katılımcıların rastgele seçilmemesi, yaş ortalamalarının birbirine yakın olması, kadın ve erkeklerin eşit sayıda olmaması, medeni durum ile geçmiş cinsel deneyimlerin sınırlı olması ve görüşmelerin çevrimiçi (Zoom) programı üzerinden gerçekleştirilmesi gibi faktörler bu araştırmanın genellebilirliğini kısıtlamaktadır. Ayrıca araştırma kapsamındaki bazı sorulara katılımcıların kısa cevaplar vermesi çalışmanın sınırlılıkları kapsamında değerlendirilebilir.

Sonuç

DSM-5 (Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı 5. Baskı) gibi tanı kılavuzunda “pornografi bağımlılığı” psikolojik bir bozukluk olarak kabul görmediği ancak ilgili alanda çalışan uzmanların, aşırı pornografi izlemeyi “hiperseksüel bozukluk” sınıflandırması altında incelenebileceğini belirtmişlerdir (APA 2013, Roehr 2013). DSM-5 bu öneriyi reddetmiştir. Söz konusu bu önerinin reddedilmesinin nedeni, yetersiz terminoloji ve deneysel kanıtlar olarak gösterilmiştir (Spenhoff ve ark. 2013). Tüm bunlara rağmen sorunlu pornografik

içeriklere yönelik gerek araştırmacılar gerekse de klinisyenlerin bu olguya yönelik ilgilerinin arttığı görülmektedir. Bireylerin pornografinin yıkıcı etkilerine rağmen ilgili içerikleri izleme motivasyonlarının neler olduğunun değişik boyutlarda incelenmesinin önemli olabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarından hareketle ileride yapılacak çalışmalara bazı önerilerde bulunmaktadır. Bunlar; pornografi kullanımının artan oranlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Bu çalışmalar, pornografi kullanım oranlarının artmasında rol oynayan faktörleri belirlemek için nicel çalışmalar yapılabilir. Örneğin, internetin yaygınlaşması, cihazların daha ucuz hale gelmesi, kültürdeki değişimler vb. faktörlerin etkisi araştırılabilir. Pornografi kullanımının psikolojik etkileri: Bu çalışmalar, pornografi kullanımının insanların zihinsel sağlığı üzerindeki etkilerine odaklanabilir. Örneğin, yoğun pornografi kullanımının depresyon, kaygı, düşük özsaygı, cinsel işlev bozuklukları vb. ile ilişkili olup olmadığını araştırabilir.

Kaynaklar

- APA (2013) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th ed. (DSM-5). Washington DC, American Psychiatric Association.
- Antons S, Engel J, Briken P, Krüger TH, Brand M, Stark R (2022) Treatments and interventions for compulsive sexual behavior disorder with a focus on problematic pornography use: A preregistered systematic review. *J Behav Addict*, 11:643-666.
- Attwood F (2005) What do people do with porn? Qualitative research into the consumption, use, and experience of pornography and other sexually explicit media. *Sex Cult*, 9:65-86.
- Baltieri DA, de Oliveira V, de Souza Gatti AL, Junqueira Aguiar AS, de Souza Aranha e Silva RA (2016a) Factor structure and gender stability of the Brazilian version of the Pornography Consumption Inventory. *J Sex Marital Ther*, 42:589-601.
- Baltieri DA, de Souza Gatti AL, de Oliveira VH, Aguiar ASJ (2016b) A validation study of the Brazilian version of the pornography consumption inventory (PCI) in a sample of female university students. *J Forensic Leg Med*, 38:81-86.
- Baltieri DA, Junqueira Aguiar AS, De Oliveira VH, De Souza Gatti AL, De Souza Aranha e Silva RA (2014) Validation of the Pornography Consumption Inventory (PCI) in a sample of male Brazilian university students. *J Sex Marital Ther*, 41:649-660
- Bancroft J, Vukadinovic Z (2004) Sexual addiction, sexual compulsivity, sexual impulsivity, or what? Toward a theoretical model. *J Sex Res*, 41:225-234.
- Black DW, Kehrberg LL, Flumerfelt DL, Schlosser SS (1997) Characteristics of 36 subjects reporting compulsive sexual behavior. *Am J Psychiatry*, 154:243-249.
- Boies SC (2002) University students' uses of and reactions to online sexual information and entertainment: Links to online and offline sexual behaviour. *Can J Hum Sex*, 11:77-89.
- Bóthe B, Tóth-Király I, Bella N, Potenza MN, Demetrovics Z, Orosz G (2021) Why do people watch pornography? The motivational basis of pornography use. *Psychol Addict Behav*, 35:172-186.
- Bóthe B, Vaillancourt-Morel MP, Bergeron S (2022) Associations between pornography use frequency, pornography use motivations, and sexual wellbeing in couples. *J Sex Res*, 59:457-471.
- Brown CC, Durtschi JA, Carroll JS, Willoughby BJ (2017) Understanding and predicting classes of college students who use pornography. *Comput Human Behav*, 66:114-121.
- Burns, R (2001) Male internet pornography consumers and their attitudes toward men and women. (Doctoral thesis). Oklahoma, University of Oklahoma.
- Donadelli M, Lalanne M (2020) Sex and "the City": Financial stress and online pornography consumption. *J Behav Exp Finance*, 27:100-379.
- Esplin CR, Hatch, SG, Hatch, HD, Deichman, CL, Braithwaite, SR (2021) What motives drive pornography use? *Fam J Alex Va*, 29:161-174.
- Gagnon JH, Simon W (2005) *Sexual Conduct: The Social Sources Of Human Sexuality*. 2nd. ed. New Jersey, Aldine Transaction.
- Grubbs JB, Perry SL (2019) Moral incongruence and pornography use: A critical review and integration. *J Sex Res*, 56:29-37.
- Grubbs JB, Floyd CG, Kraus SW (2023) Pornography use and public health: Examining the importance of online sexual behavior in the health sciences. *Am J Public Health*, 113:22-26.
- Grubbs JB, Wright PJ, Braden AL, Wilt JA, Kraus SW (2019) Internet pornography use and sexual motivation: A systematic review and integration. *Ann Int Commun Assoc*, 43:117-155.
- Häggeström-Nordin E, Hanson U, Tydén T (2005) Associations between pornography consumption and sexual practices among adolescents in Sweden. *Int J STD AIDS*, 16:102-107.
- Hanseder S, Dantas JA (2023) Males' lived experience with self-perceived pornography addiction: A qualitative study of problematic porn use. *Int J Environ Res Public Health*, 20:1497.
- Harkness EL, Mullan B, Blaszczynski A (2015) Association between pornography use and sexual risk behaviors in adult consumers: A systematic review. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*, 18:59-71.

- Healy-Cullen S, Taylor JE, Ross K, Morison T (2022) Youth encounters with internet pornography: A survey of youth, caregiver, and educator perspectives. *Sex Cult*, 26:491-513.
- Impett EA, Peplau LA, Gable SL (2005) Approach and avoidance sexual motives: Implications for personal and interpersonal well-being. *Pers Relatsh*, 12:465-482.
- Jhe GB, Addison J, Lin J, Pluhar E (2023) Pornography use among adolescents and the role of primary care. *Fam Med Community Health*, 11:19-22
- Kohut T, Fisher WA, Campbell L (2017) Perceived effects of pornography on the couple relationship: Initial findings of open-ended, participant-informed, "bottom-up" research. *Arch Sex Behav*, 46:585-602.
- Lambert NM, Negash S (2017) "Exploring the association between pornography use and sexual satisfaction among heterosexual men" *J Sex Res*, 54:102-115.
- Ley D, Prause N, Finn P (2014) The emperor has no clothes: A review of the 'pornography addiction' model. *Curr Sex Health Rep*, 6:94-105.
- McBride KR, Reece M, Sanders SA (2008) Predicting negative outcomes of sexuality using the compulsive sexual behavior inventory. *Int J Sex Health*, 19:51-62.
- Miles M B, Huberman AM (1994) *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. 3th. ed. New Delhi, SAGE Publications.
- Miller DJ, McBain KA (2022) The content of contemporary, mainstream pornography: a literature review of content analytic studies. *Am J Sex Educ*, 17:219-256.
- Muise A, Impett EA, Desmarais S (2013) Getting it on versus getting it over with: Sexual motivation, desire, and satisfaction in intimate bonds. *Pers Soc Psychol Bull*, 39:1320-1332.
- Muise A, Maxwell JA, Impett EA (2018) What theories and methods from relationship research can contribute to sex research. *J Sex Res*, 55:540-562.
- Paquette S, Brouillette-Alarie S, Seto MC (2022) Pornography use, offense-supportive cognitions, atypical sexual interests, and sexual offending against children. *J Sex R*, 59:792-804
- Paul B, Shim JW (2008) Gender, sexual affect, and motivations for Internet pornography use. *Int J Sex Res*, 20:187-199.
- Peter J, Valkenburg PM (2006) Adolescents' exposure to sexually explicit material on the internet. *Communic Res*, 33:178-204.
- Rahman NAA, Razak TMTA, Mohmud MS, Harun NU, Tukiran AY, Hashim NM et al. (2022) The implications of pornography addiction among adolescents. *Sch Psychol*, 6:8904-8913.
- Raja Nur Faznie Aida (2020) *Aplikasi Video Lucuh, Seksi Punca Jenayah Seksual Meningkatkan*. Kuala Lumpur, Sinar Harian.
- Reid RC, Li DS, Gilliland R, Stein J A, Fong T (2011) Reliability, validity, and psychometric development of the pornography consumption inventory in a sample of hypersexual men. *J Sex Marital Ther*, 37:359-385.
- Rissel C, Richters J, de Visser RO, McKee A, Yeung A, Caruana T (2017) A profile of pornography users in Australia: Findings from the second Australian study of health and relationships. *J Sex Res*, 54:227-240.
- Roehr B (2013) American Psychiatric Association Explains DSM-5. *BMJ*, 346:f3591.
- Schneider JP(2000) A qualitative study of cybersex participants: Gender differences, recovery issues, and implications for therapists. *Sex Addict Compulsivity*, 7:249-278.
- Simsek H, Yildirim A (2000) Vocational schools in Turkey: An administrative and organizational analysis. *Int Rev Educ*, 46:327-342.
- Smaniotto B, Le Bigot J, Camps FD (2022) "Pornography addiction": Elements for discussion of a case report. *Arch Sex Behav*, 51:1375-1381.
- Solano I, Eaton N. R, O'Leary KD (2018) Pornography consumption, modality and function in a large internet sample. *J Sex Res*, 57:1-12.
- Spenhoff M, Kruger TH, Hartmann U, Kobs J (2013) Hypersexual behavior in an online sample of males: Associations with personal distress and functional impairment. *J Sex Med*, 2:10-12
- Sun C, Bridges A, Johnson JA, Ezzell MB (2016) Pornography and the male sexual script: An analysis of consumption and sexual relations. *Arch Sex Behav*, 45:983-994.
- Tavşancıl E, Aslan E (2001) *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*, 2nd ed. İstanbul, Epsilon Yayınevi.
- Taylor SJ, Bogdan R, DeVault M (2015) *Introduction to Qualitative Research Methods: A Guidebook and Resource*. New York, Wiley.
- Tóth-Király I, Vallerand RJ, Bóthe B, Rigó A, Orosz G (2019) Examining sexual motivation profiles and their correlates using latent profile analysis. *Pers Individ Dif*, 146:76-86
- Tydén T, Rogala C (2004) Sexual behaviour among young men in Sweden and the impact of pornography. *Int J STD AIDS*, 15:590-593.
- Ünver G, Bümen NT, Başbay M (2010) Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans derslerine öğretim elemanı bakışı: Ege Üniversitesi örneği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 155:63-77
- Willoughby B. J, Leonhardt ND (2020) Behind closed doors: Individual and joint pornography use among romantic couples. *J Sex Res*, 57:77-91.
- Yıldırım A Şimşek H (2013) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 9. Baskı. 44-78. Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Young KS (2008) Internet sex addiction: Risk factors, stages of development, and treatment. *Am Behav Sci*, 52:21-37

Yucel D, Gassano MA (2010) Exploring actor and partner correlates of sexual satisfaction among married couples. *Soc Sci Res*, 39:725-738.

Zattoni F, Gül M, Soligo M, Morlacco A, Motterle G, Collavino J , Moro FD (2021) The impact of COVID-19 pandemic on pornography habits: a global analysis of Google Trends. *Int J Impot Res*, 33:824-831.

Yazarların Katkuları: Çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağlandığı ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olduğu tüm yazar(lar) tarafından beyan edilmiştir.

Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Bu çalışma için finansal destek alındığı beyan edilmemiştir.

Authors Contributions: The author(s) have declared that they have made a significant scientific contribution to the study and have assisted in the preparation or revision of the manuscript

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared.

Financial Disclosure: No financial support was declared for this study.